

PD-11-84

25.05 2016

„ЕКО – ХИДРОВАТ“ ООД

Изх. № 19/25.05.2016г.

ДО
ГОСПОДИН ГЕОРГИ СЕМЕРДЖИЕВ
ДИРЕКТОР НА БД при “ИБР”-Пловдив
ул. Янко Сакъзов №35, гр. Пловдив

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от „ЕКО – ХИДРОВАТ“ ООД, ЕИК: 112619997

представявано от управителя Бисерка Димитрова Стойчева, ЕГН: 3307064615
адрес за кореспонденция: гр. Пловдив, ул. Ген. Д. Николаев №114, ет.8, ап.23
моб.тел. 0888 150849

Относно: Проект на План за управление на речните басейни в Източнобеломорски район 2016-2021г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН СЕМЕРДЖИЕВ,

През м. март 2010 година бяха приети първите Планове за управление на речните басейни. За страната ни това бяха първите подобни документи, без аналог до този момент.

Съобразявайки се с определените от Рамковата директива за водите срокове при изготвянето им не успяхме да осъществим тяхната обвързаност с някои други важни национални релевантни стратегически документи по водите като Националната водна стратегия и отрасловите стратегии във водния сектор, които все още не бяха изготвени.

В края на първия планов период на ПУРБ 2010-2015г успяхме да видим и анализираме изпълнението на планираните мерки и най-вече степента на постигане на набелязаните цели. Обективен показател за определяне на правилността и ефективността на всеки план, с програма за реализация е това дали чрез тях се постигат желаните резултати.

В този аспект трябва да отбележим, че за първия програмен период на ПУРБ (2010-2015г) се постигна значителен успех по отношение подобряване на химическото състояние на повърхностните води. С помощта на Европейските фондове и програми, при обезпечено национално съфинансиране, бяха изградени и въведени в експлоатация значителен брой пречиствателни станции за отпадъчни води на населените места и агломерации с население над 10 хил. екв. жители. Замърсителният товар, постъпващ в повърхностните водни обекти от тези

големи населени места, бе редуциран и това видимо се отрази върху качеството на повърхностните води.

Не може обаче да не отчетем същественото изпълнение на целите, насочени към разрешаването на един изключително важен проблем – възстановяване и ограничаване на хидроморфологичните изменения в реките и възстановяването на влажните зони.

При задълбочен анализ може да се стигне до извода, че причините за изпълнение тези цели са комплексни и са свързани с:

- Недостатъчно задълбочен анализ за причините за настъпилите деформации на реките.
- Недостатъчно обоснована преценка на ефективността на мерките за постигане на желаните цели.
- Финансова необезпеченост за реализация на планираните мерки.
- Липса на прагматичен подход за реализиране на мерки насочени към възстановяване на ненарушеното състояние на реките.
- Наличие на обективно изпълними мерки за изпълнение на целите.

През последните 50 години в коритото на р. Марица и равнината част на основните нейни притоци се отключи процес на мащабна регресивна ерозия, водеща до същественото понижаване на ерозионния базис на тези реки с всички последствия от това върху околната среда, инфраструктура и риска от вредното въздействие на водите.

Този процес се дължи на два основни фактора:

- Преустановяване на твърдия наносен отток от изградените язовири във водосбора на р. Марица и нейните притоци, в резултат на което е нарушено равновесното състояние на твърдия отток, формиращ се главно в планинските участъци от водосбора.
- Допуснатото необосновано изземване на инертни материали, надхвърлящо размерите на динамичния твърд отток.

Възстановяване на равновесното състояние на водния отток в реките след язовирите, се осъществява чрез засилена дънна и брегова ерозия на водното течение. Този процес вече е довел до обособяване на значителни по дължина стъпаловидни участъци, достигащи до съществуващи инженерни съоръжения, ограничаващи разпространението срещу течението. По този начин надлъжният наклон, а от там и енергийните характеристики на водното течение се редуцират до достигане на новото равновесно състояние на течението, отговарящо на новоустановените хидроморфоложки условия. Понижението на дъното в горната част на всеки подучастък от реката достига до своята максимална амплитуда на пропадане.

За предотвратяване на дънната ерозия и за защита и за изпълнение на функциите на инженерните съоръжения непосредствено под тях се изградиха бентове. Повечето от тях са изпълнени като временни (нетрайни и нестабилни) съоръжения от едроломен камък /бент Полатово, мост на Реп. път II-86, мост на Реп. път II-56, бент Маноле, бент Поповица, бент Скобелево и др./. Това не е най-добрия начин за стабилизиране на дъното и ограничаване на ерозията на речното дъно защото същите се разрушават при високи води и не се постига траен ефект. Поради нестабилния и променящ се вид на тези временни защитни съоръжения на тях не могат да бъдат изградени рибни проходи и миграцията на рибите отдолу нагоре е нарушена за определени видове. Деструктивното действие на водата под тези хидравлични съоръжения е

огромно и при липса на енергогасители това не гарантира тяхната сигурност. Средствата за поддържането и възстановяване на тези съоръжения след високи води са големи и не се обезпечават своевременно. Териториите около реката в долния участък трайно се осушават и променят своя естествен растителен облик.

Възстановяване на влажните зони около р. Марица е от изключително значение за съхраняване на местообитанията на защитените растителни видове. Естествените условия за тяхното развитие са съществено нарушени от настъпилите изменения и следва да се намери начин за компенсиране на промените.

Възстановяване и съхраняването на влажните зони може да бъде обезпечено по два начина:

- Чрез оводняване на терасите на реката, чрез изграждане на оводнителни канали и
- Чрез възстановяване на естественото състояние на водното ниво и на дъното на реката.

Първият вариант е по-труден за реализация и не решава ред други проблеми предизвикани от настъпилите промени сред които прогресивната дънна и брегова ерозия и риска за сигурността на инженерната инфраструктура, възстановяване нивото на грунтовите води др. Понижението на ерозионния базис на р. Марица и основните и притоци в равнинната им част е съществено и достига 2-4 м.

Възможността за отклоняване на водите в терасите на реката, може да се извърши на изключително дълги деривационни участъци, при съществен проблем с начина на отклоняване на водите и със собствеността при отчуждаването на много имоти за изграждането на каналите. Не трябва да забравяме, че това мероприятие трябва да се извърши двустранно /в двете тераси/ на реките, със съоръжения за пресичане на дерета, оврази, притоци, пътища и други линейни обекти. Обективно това е реализуемо само на много малко места, с подходяща топографска конфигурация, наличие на отбиващи съоръжения и подходяща за целта собственост на терените.

При вторият начин възстановяване на естествените условия на водното ниво и на дъното на реката може да се осъществи, чрез стабилизиране и обосновано коригиране на дъното реката на значително по-къси участъци с изграждане на дънни прагове, определящи желаната нивелета, съобразена с ненарушените, естествени условия на водното течение. Параметрите на подобно решение трябва да бъдат обосновани, с цялостно техническо решение насочено към постигане на целите, със спрягане на водните нива в отделните участъци и гарантиране хидравличната им проводимост при високи води. Този вариант ще доведе до трайно възстановяване на ненарушените хидрогеоложки условия и влажните зони и дава решение на други важни проблеми посочени по-горе.

Относно финансовото обезпечаване на подобни мерки освен с обществени средства същите могат да бъдат постигнати, чрез конкретни изисквания към инвеститори насочени за постигане на комплексен многоцелеви ефект при реализация на инвестиционни намерения в тези речни участъци. Това може да бъде вменено от преценяващите органи по ЗООС, ЗБР, ЗВ при обосновката и определяне параметрите и изисквания за реализация на всяко едно инвестиционно намерение за изграждане на съоръжения пресичащи реката. При определяне параметрите на подобни инвестиционни намерения трябва да се търси и гарантира баланс и по възможност хармония между икономически, екологични, инфраструктурни, естетически и други цели.

При изготвянето на ПУРБ 2010-2015 г. необяснимо бяха внесени текстове въвеждащи ограничения и забрани за дейности които водят до постигане на набелязаните цели от същия план. Като цел и мярка в същия бе поставена „възстановяване на влажните зони“, чрез „повдигане“ на дъното на участъци от реките с нарушена хидроморфология, а като мерки бяха приети пълни забрани за извършване на корекция в същите участъци. Възстановяването или завишаване нивото на дъното на река представлява „корекция“ по смисъла на ЗВ и Наредбата за ползването на повърхностните води, §1, т.12 от ДР - *„изменение на ситуационното и/или нивелетно разположение на речното легло в резултат на инженерни и хидротехнически мероприятия, подчинени на определени цели“*.

Подобни забрани са насочени срещу постигане на основните цели.

В ПУРБ 2010-2015 г. бяха въведени крайно рестриктивни текстове, въвеждащи повсеместни забрани за изграждане МВЕЦ в т.ч. и на руслови. До голяма степен това се дължеше на неправилно интерпретираната информация за наличието на такива. Подобни крайни мерки липсваха в плановете на останалите 3 басейна за управление на водите. Напълно обяснимо тези забрани бяха оспорени от заинтересованите страни и в последствие отменени от съда.

Подобни необосновани забрани са в разрез с основните принципи на Европейската и национална политика намерили израз в директива 2000/60/ЕС и Закона за водите за насърчаване устойчивото използване на водите на базата на дългосрочното опазване на наличните водни ресурси.

В първия ПУРБ до голяма степен бе нарушен баланса между стремежа за рационално разумно ползване на водите, възможностите за развитие на икономиката в отделните региони и целите за съхранение и подобряване състоянието на околната среда.

С реализацията на подходящи инвестиционни намерения за усвояване на наличен енергиен потенциал, които ситуационно и нивелетно са свързани с изградени вече корекционни съоръжения или с такива които предстои да бъдат изградени, може да се постигане многоцелеви ефект по отношение на удовлетворяването на различни обществени, екологични и финансови интереси и не на последно място постигане на траен ефект при защита от наводнения и борба с регресивната ерозия отключила се през последните 50 години в коритото на р. Марица. При подходящо подбрани параметри, насочени към възстановяване на ненарушеното състояние на речното течение, подобни намерения могат да бъдат в хармония с целите и мерките насочени към възстановяване на влажните зони.

Усвояването на наличния енергиен потенциал при изградени съществуващи съоръжения на реките или такива които предстои да бъдат изградени съответства на европейските тенденции за усвояване на хидроенергийния потенциал при съществуващи хидротехнически съоръжения с нисък и много нисък пад.

Това съответства и на Националната енергийна стратегия в която се дава приоритет за развитие на производството на водна енергия пред фотоволтаичните и вятърните централи и това е напълно логично и обяснимо защото водноелектрическите централи са с гъвкав режим на работа и могат да участват като балансиращи мощности, покриващи пиковите моменти в неравномерността на електропотреблението.

Балансиращият и прагматичен подход при изготвянето на Плановете за управление на речните басейни е от изключително значение, защото само при този начин може да се обезпечи баланс между рационалното и разумно ползване на водите, възможността за развитие на икономиката в отделните региони и решаването на проблемите на околната среда. Плановете и мерките в тях не трябва да почиват на „стихийността“ и „емоционални крайни позиции“, а върху

задълбочен анализ на обективната информация, правилно определени цели и обосновани, реализуеми мерки за постигането им.

Ако в условията на недостатъчен финансов ресурс за реализация на мерките не се прояви по-голям технически и управленски прагматизъм към Плана за управление на речните басейни и програмата от мерки към него значителна част от целите няма да бъдат постигнати, а най-важните проблеми ще останат нерешени.

Трябва да има ясна визия какво ще се случи с инвеститорите, получили правомерни права за реализация на МВЕЦ, преминали през цялата бюрократична система, вложили огромни средства и енергия за всички проучвания и съгласувания, за тези които са възложили и изготвили проекти, за тези които са получили разрешение за строеж, за тези които са сключили договори и са получили кредити от европейски банки за реализиране на проекта.

Сред тях има и смесени дружества, с участие на чужди инвеститори. Какъв сигнал ще е това за тези инвеститори? Какъв ще е отзвукът за страната ни в другите европейски страни? От интерес ли е това за страната? Как ще се реализират необходимите мерки предотвратяване на ерозионните процеси и защитата на застрашените от ерозията инженерни съоръжения и възстановяване на влажните зони, при условие че могат да се осъществят при реализацията на балансиран и обоснован нов инвестиционен намерения?

Едно е сигурно - инвеститорите ще си търсят правата, пропуснатите ползи и нанесени щети. При липсата на ясна визия и последователност в подобни планови документи банките все по-трудно ще отпускат кредити за инвеститорите в България. Инвестиционният рейтинг на страната ще продължи да се понижава. Програмите от мерки и целите ще останат финансово необезпечени и нереализуеми.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН СЕМЕРДЖИЕВ,

Еко-хидроват ООД е убедено, че във всички области е необходимо да бъдат прилагани най-добрите, най-безопасните и най-безвредните за околната среда решения, каквото представлява решението за МВЕЦ „Димитровград“. То в максимална степен е насочено и към възстановяване на нарушеното състояние на р. Марица в този район и може да послужи за пилотен проект за многофункционалност, обезпечаваш баланс и хармония между потребности и интереси. Същият е преминал през всички възможно най-тежки процедури, в т.ч. на екологичното законодателство и нормативната уредба. Обектът е в процес на изграждане, и това бе посочено в наше предходно предложение, вх. № РД-11-150/13.11.2015г. във връзка с предходния етап от подготовката на ПУРБ.

Предвид гореизложеното и с цел постигане на набелязаните цели предлагаме при изготвянето на ПУРБ при ИБР 2016-2021г и съответната Екологична оценка и Оценка за съвместимост:

- МВЕЦ „Димитровград“ да бъде отразена и анализирана коректно, като обект в процес на изграждане, като се отчете креативността на подобни балансиран, многофункционални съвременни решения;
- да бъдат определени на критерии за допустимост и условия за изграждане на МВЕЦ в зоните за защита. Показателен е подхода при изготвянето на ПУРБ 2010-2015г. на Дунавски район, предвиждащ ограничения и забрани в зоните за защита, „с изключение на участъците при съществуващите прагове“. Целесъобразно е критериите за допустимост да бъдат насочени към постигане на балансиран многоцелеви ефект на подобни съоръжения, в т.ч. предпазването на инженерните съоръжения, възстановяване на ненарушените естествени хидроморфологични параметри и условия в съответния район. В максимална степен може да бъде

използван немския опит за изграждане на МВЕЦ в зоните за защита, презантиран на двустранния българо-немски партньорски проект представен в периода 28-29 юли 2010г.

- да не се допуска крайни ограничения и забрани за използване на водния потенциал на реките за руслови МВЕЦ, които са в пространствена и ситуационна и връзка с изградени вече съоръжения – прагове, баражи, изравнители и др., както за такива които могат да бъдат изградени съвместно с изграждането на нови защитни съоръжения или като съоръжения за възстановяване на ненарушеното състояние на речното течение. Допустимостта и целесъобразността на всяко едно инвестиционно намерение следва да бъде предмет на задълбочена ЕО и ОС.

При реализацията на подобни обекти могат да бъдат приложени най-добрите практики, като се даде по-голяма тежест на екологосъобразността и достигането на екологичните цели с възможността пред възможността за по-кратък срок за откупуването му. Тава е важно значение за компенсиране и ограничаване на настъпилите хидроморфологичните изменения и възстановяването на влажните зони и условие за съхраняване на местообитанията на защитените растителни видове.

Еко-хидроват ООД е убедено в целесъобразността на предложенията и се надява, че ще бъде проявен необходимия разум и управленски прагматизъм и същите ще бъдат взети предвид при изготвянето на ПУРБ 2016-2021 и съответната Екологичната оценка и Оценка за съвместимост на плана.

Приложение: Предложение, вх. № РД-11-150/13.11.2015г.

С уважение,

Управител на

“ЕКО-ХИДРОВАТ” ООД

инж. Б. Стойчева

